

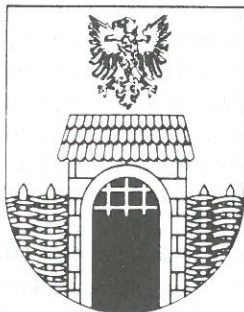
PILISVÖRÖSVÁR *Ma*

1993

PILISVÖRÖSVÁR NAGYKÖZSÉG LAPJA

5. évf. 51. szám Január

Ára: 25 Ft.

**Eredményekben gazdag, békés,
boldog új évet kívánunk Pilisvörösvár
minden polgárának!**

Újévi könyörgés

Adj, Uram békességet ezen a háborgó földrészen, ahol mi, magyarok élünk. Tűzz a fegyverek csövére tavaszi zöld ágat. Tedd szabaddá az utakat, hogy a menekülők visszatérhessenek felperzselt városaikba, elnéptelenedett falvaikba. Félrelökjék a szögesdrót sövényeket, a kiöltött harckocsikat és újra dolgozhassanak: javítsanak, építsenek, vessenek, hogy kenyér legalább mindenkinek jusson.

Add, Uram, hogy a gyűlölet lobogó lángja csillapodjon. Népek, nemzetek köszönjenek egymásnak, hallgassák meg a másik énekét, tanulják meg vidám-szomorú táncát. Fogadják el, ha megkínáljuk őket kevés ételünkkel és italunkkal: mohos favödör hús vizével. Isten, járj át bennünket, hogy titkon mi is képesek legyünk, mint te a kenyérrel és a hallal, a szaporítás csodájára: adni és segíteni tudjunk a rászorulóknak!

Nincs szörnyűsegebb, mint ezer és ezer kolduló kezét és éhező gyermekarcot nézni; sokszor ezt látjuk már az alkonyi Hold helyett is a véraláfutásos égen. Oly fáradtak vagyunk, kimerültek, megkínzottak - vállon átkarolva vesszük egymást.

Uram, szabadíts meg minket a félelemtől, hogy a felröppenő énekes madártól, a hátunkra lehajló rózsabokortól ne ijedjünk meg.

Elfeleedtük az örömet, az önfelelt nevetést; ha ritkán összejövünk régi barátok, nem tudunk már vidáman beszélgetni, s legtöbbször sírás lesz a vége: annyi könnyet

Tartalomból:

Látogatás erdélyi
testvértelepülésünkön

Aktualitások:

Nagycsaládosok Egyesületének
felhívása

Telefonra váróknak

Tüdőszűrés

Pélyázatok - álláshirdetés

Szt. Erzsébet Otthon Társaság

Nyugdíjas Klub évzáró taggyűlése

Vörösvári fiatalok meghívása

Németországba

Újszülötteink

Mentőállomásról

Környezetvédelem:

A környék élővilága

Karácsonyfa állítás

Mariahilf kápolna története

Orvosi tanácsok:

Időskorban előforduló

betegségekről

ejtettek az édesanyák és asszonyaink, hogy megtelnének a kiszáradt patakok...

Feszítsd le szánkról, a bezáródott szívünkről a tonnás lakatokat, s varázsold helyébe a szeretet és a béke szavait! Ne az legyen a kapunkra kiírva - „Vigyázz, mint a kutya harapok!” - kitérve álljon az ajtó mindenütt, a frissen szedett gyümölcsből kis kosárba odatéve kóstoló, a kerítés előtti padokon öregek emlékezzenek csöndesen, s ne legyen bennük és az arra tévedőkben sem gonoszság, irigység; kínálják meg egymást jó szóval, cigarettával és a hancúrozó gyerekeket nagy málnacukorral. A jóságos szívet is adj, Uram, hogy ismét jótettekre legyünk képesek. Észrevétlenül, ahogy az éjszakai eső mindent megítat, s utána a hajnali felhők mögül mégis kibukik a Nap. Őszinte és igazi legyen a cselekedetünk, teljes figyelemmel hallgassuk embertársunkat, úgy, hogy átérezzük gondját nyomorát. Vonszoljuk át szinte erőszakkal, a reménybe. És bocsássunk meg az ellenünk vétkezőknek, ebben segíts, Uram, és ahogy te teszed, feledjük a sok bűnt, megaláztatást.

Fáradt vándorok vagyunk mindannyian, oly jó volna már megérkezni hozzád. Megpihenni. Hallgatni mély csöndben, végtelen szeretetben. Csillagfényben látnánk, hogyan sebeztek meg egymást, mennyire félreértettük; magányosak voltunk és elhagyatottak. Mióta várakozunk erre a pillanatra: az egymásra találásra! Hogy szerethessünk és minket is szerethessenek. Nincs ennél szebb és egyszerűbb.

Tégy bennünket újra emberré! Adj, Uram, békességet ezen a háborgó földön! Amen.

Fenyvesi Félix Lajos

Beszéljük meg...

Az erdélyi testvértelepülésen tett látogatás

A magyar román határra november 27-én 11.50-kor érkezünk. A benzinilleték fizetési igényről nem tudott felvilágosítást adni a magyar vámparancsnok. Vám és útlelkezelés a határ túloldalán (Románia) volt kilátásba helyezve. Ott megkérdezték, hogy segélyszállítmány vagyunk-e? Nagybuzgón rávágtuk, hogy igen. Gyorsan kiderült, hogy a magunkkal hozott vámpapírunkról hiányzik a budapesti román nagykövetség engedélyt igazoló pe-

csétje. Mikor azután a felületes vizsgálat során a kiszáradt kartondobozból kikandikáltak az ajándékba szánt könyvek, a vámós lemerevedett. Így a segélyként való átvitel meghiúsult. Javasolták kíséreljük meg turistaként. Hiábavaló volt a vámparancsnok és helyettesének követése minden könyörgés, hogy akkor turistaként mennénk át a vámon, vissza kellett menni. A könyveket kiraktuk a magyar határon, az ottani vámósok mindenben segítségünkre voltak. Így értünk ismét a jólismert akadályoztatónkhoz, a simaképi román vámoshoz. Megmutattuk, hogy a könyveket immár nem visszük magunkkal, s hamarosan egy látszat szakmai vizsgálatnak lettünk alávetve. Egy fehérköpenyes úr kíséretében gyógyszer után kezdtek kutatni. Néhány kereszkérdés után az átvitt élelmiszerek között kezdtek kutatni, majd nagyon gyorsan ráérttek a lényegre: megkóstolhatnák-e ők is a szállítmányt? Nos néhány májkonzerv és két liter olaj, nevetséges sarc kifizetése árán, vámpapírok, részletes vámvizsgálat nélkül bejutottunk Romániába. Ezután kezdtem csak igazán sajnálni, hogy nem tudtuk a legértékesebb adományt, a magyar nyelvű könyveinket átvinni a határon. Már csak azért is mert ezzel az erővel akár több tonna kábítószer szállítmányt vihettünk volna át a határon.

Ragyogó novemberi napsütésben, megszabadulva az emberi ostobaság, félelmetes korrupció, kissztülőség nyomása alól, igazándiból meg sem ijedtünk a romániai benzinsarc miatt feltorlódott utashorda láttán, akik felénk álltak többszáz méteres sorban. Ezek után már csak egy gondunk volt, a két dugig rakott mikrobusz szemelött ne tévessze egymást. Királyhágóig simán eseménytelenül hagytuk magunk után a kilométereket, csak azt sajnáltuk, hogy Ady szerelmes fészket nem tudtuk megnézni Csucsánál. Kolozsvár térségében a nappali napszak ellenére sötét, mindent beborító hófelhő jelent meg mögöttünk. A hófelhő csak nem akart leszakadni mögöttünk sőt az egyik kanyarulat után az előttünk levő völgyben termett, s mire felocsudtunk volna már nappali sötétség vett körül bennünket, s a fényszóró csóvájában megjelentek a ferdén becsapódó hódaraszemek csíkjai, majd a szél erősödésével a csíkok mind laposabbak lettek, miközben az aszfalton megjelent a hófúvás jellegzetes kúszó rajzolata. Kolozsvárt már zuhogó hózáporban értük el és természetesen el is tévedtünk. Torda környékén engedett a zimakó alább, s a soron következő pihenőt már szemerkélő, meg-meg szűnő esőben tartottuk. Nem voltunk már távol végcélunktól, a hóesés is leállt, jó hangulatban kerestük Abosfalvát, ott is a községházát. Gyorsan kiderült, hogy Abosfalván nincs is községháza. Ezt már a rólunk tudomást szerzett Szászcsávási református lelkész mondta el nekünk és vitt el a Mikesfalvai községházára.

Ismerős barátaink Réti György polgármester az alpolgármester úr, a jegyző, az orvos, és az iskolaigazgató, feleségek és még jónéhányan ekkor már órák óta vártak ránk. Itt derült ki, hogy Romániában az idő - legalábbis az órákon - egy órával előrébb jár. Tehát ott már fél tizenegy volt. Így a kölcsönös üdvözlések után már csak a szálláselosztás maradt hátra.

Másnapi program Marosvásárhely nevezetességeivel való ismerkedés volt. Mikesfalvától kb. 40 kilométerre fekvő városig vezető út sem volt tanulságok híján. Előregedett falvak, újra éledő kisparscellás mezőgazdaság, legkülönbözőbb fejlettségi fokú eszközök; ökrösfogattól a traktorig. Marosvásárhely még őrzi a századfordulón virágzásnak indult kisváros jellegzetességeit, elsősorban a magyarságát. ennek megfelelően nevezetességei is magyar eredetűek: a zeneiskolának épült kultúra palotája, a városháza, a Bójai líceum, a Teleki téka a Püspökvár. Öröm látni az intézmények működtetőinek heroikus munkáját, az intézmények és magyarságuk megtartására. A megtekintett áruházak és üzletek magyar szemmel nem értékelhetők. A marosvásárhelyi programot délelőttre terveztük, azt azonban nem, hogy két benzines kanna megtöltése további kétórás kényszerműsort jelent.

Igy tehát az ebédre is csak négy óra körül került sor, amiért elsősorban nem korgó gyomrunk, hanem miattunk feleslegesen várakozó vendéglátó feleségek jutottak eszünkbe. Közös étkezéseinket a kúriából átalakított, községházán vettük be és ezek az alkalmak voltak a jóízű beszélgetéseink keretei.

Hamarosan rá kellett jönnünk, hogy erdélyi barátaink bizony még nem tudnak kiharcolni független önkormányzatot, sem a nyilvános, egyenrangú normatív önkormányzati finanszírozást. Még az sem gyakorlat, hogy szakembereiket (jegyző, iskolaigazgató, orvos) saját maguk válasszák meg. A megyei közgyűlés nemzetiségi torzalkodások miatt nincs megválasztva, el lehet képzelni hogyan kormányoz egy apparátus politikai szerepben. Nem véletlen, hogy a finanszírozás, eszközellátás kijáráson alapon működik, pontosabban nem működik.

Az ebéd utáni hosszúra nyúlt politizálást követően Désfalva iskoláját, parókiáját, majd Abosfalva iskoláját mutatták be. Nem attól facsarodott meg a szívünk, hogy a hideg tantermek kopott, de tiszta padjai felett a négy lámpahelyből csak egy világított, hanem a látottak szerint is, a mi tanyai iskoláinknak megfelelő összevont (1-4-ig) osztályok vannak. Az külön eredmény, hogy anyanyelvű oktatás folyik még, a kisebb létszámú magyar osztályokban is. Bizony a valódi nemzetiségi gondok itt a mindennapok témája. Ezt vacsora során is meg tudtuk beszélni, különös tekintettel a mindenütt érezhető etnikai-vallási megosztottságra.

Könnyen ítélkező kívülállóként csak tapasztalatunkat tolmácsolhattuk: a következő választások még mindig csak a parlamentáris demokráciáért folyó politikai harc lesz, amelyben a résztvevő pártoknak alapvető elvi célok jegyében kell szerveződni és ringbe szállni nemzetiségtől és vallástól független összefogással. Ugy tűnik az eddig nemzeti alapon szerveződött magyarság kissebbségénél fogva örökös ellenzékbe szorul. Persze ilyen egyszerűsítést csak kívülálló mondhat, az ottani helyzet ennél sokkal bonyolultabb és gyökeréig a megosztottságot mutatja, ami soktürelmet és várhatóan sok időt igényel.

Most itt, a hét, szétszórott előregedett településen lakó magyar barátainknak elsősorban a megértő baráti szóra, kapcsolatra, az ebből adódó megnyugvásra, biztatásra van szükségük. Sommásan elképzelt segítségnyújtás nem lehetséges, adott konkrét esetekben szükséges tárgyi, anyagi segítségi lehetőséget konkrétan kell megbeszélni. A kapcsolatok pályáit a következő irányokba építenénk:

- a kialakított önkormányzati kapcsolatokat mielőbb a polgárok, kisebb közösségek szintjére kell emelni,
- az iskolák megkezdik eszközök, módszerek, anyagok cseréjét,
- diákokat fogadhatna Pilisvörösvár, az így létrejött kapcsolatok lehetnek alapjai a későbbi diákcsereinek
- egyesületek, kultúracsoporthoz egymás ünnepein megjelene kölcsönösen gazdagítják kultúránkat
- az egészségügyben, módszerek, eszközök zseréje lehetséges.

Botzheim István polgármester

Tedeum

Jó volt a bölcső meleg takarója,
Jó volt az apám tanítgató szója,
Jó volt a hinta, a labda, a játék,
Karácsony estén a jószagú ajándék,
Jó volt a réten vadvirágot szedni,
Víg cimborákkal hangosan nevetni,
Jó volt homokból építeni várat,
Jó volt ha este vacsorával vártak,
S mikor estimánál az anyám megcsókolt:
Istenem, Istenem!
Az is olyan jó volt...

Szép volt a tavasz csókot nyíló perce,
Szerelmes szavak titkot rejtő kelyhe,
Szép volt a holdat csalogató alkony,
És karjaimban de szép volt az asszony!
Szép volt a rózsák szíromfakadása,
Szép volt az álmok valóságvárása,
Szép volt Madonnám, mint templomi képen,
Mikor fiamat ringatta ölében.
S ha esti imánál kislányom megcsókolt:
Istenem, Istenem!
Az is olyan szép volt...

Dr. Réthy Zoltán (1895-1977)

1938-ban megjelent verseskötetéből

Hírek-Tájékoztatások

Újévi köszöntő

Az országgyűlési képviselő, úgy is mint a nagytakarítás résztvevője, rendkívül sajnálja, hogy a hatalmas törvényhozási munka mellett nem talál elegendő időt, lehetőséget, hogy népszerűségét növelendő, a választópolgárok körében töltse ideje legnagyobb részét.

Évi 40 törvény „hozása” mellett nagyon kevés szabadidő jut a területre. Ez azonban nem jelenti azt, hogy elszakadtam a választópolgáraitól.

Eddig elért parlamenti „sikerélményeim” mind annak köszönhetőek, hogy itt élek ezen a tájon.

Szeretném ezúton is megköszönni mindenkinek, aki levélben, szóban, véleményével segítette munkámat.

Kérem további támogatásukat.

(Címem és telefonszámom a Polgármesteri Hivatalban, ahol minden hónap első csütörtökén fogadóórát tartok.)

Kívánok minden vörösvári lakosnak az elkövetkező újévre boldogulást, sok barátot, kevés ellenséget, és főleg békét, békességet

Szauter Rudolf
országgyűlési képviselő

Nyílt levél, elsősorban nagy családosoknak

**Kedves sokgyermekes
(kevés gyermekes és pártoló)
Barátunk!**

Örömmel adjuk hírül, hogy 1992. decemberében megalakultunk, a Nagycsaládosok Pilisvörösvári Csoportja néven. Szeretnénk, ha csatlakoznál hozzánk és jelenléteddel, ötleteiddel Te is gazdagítanád a csoport életét, kéthetenkénti együttlétünket. Anyagilag is jól jársz, mert tagsági igazolványod különféle vásárlási kedvezményekre jogosíthat fel!

Szeretettel meghívunk a következő és egyben évadkezdő, ismerkedő „Batyú Bulinkra” a Napos Oldal Szociális Központba (Szakiba), Pilisvörösvár, Rákóczi u. 5. 1993. január 11-én családotul, batyustul (hidegtál, sütemény, szendvics stb.) sok-sok kitárt karral várunk!

Gyere el!

Havi programjainkat kísérd figyelemmel a helyi újságok, kábel TV hasábjain és hírdetéseinken!

Januári programunk:

11-én és 25-én 17.00-19.00 órákor

Gyerek program:

ismerkedés egymással, közös játék hozott játékokkal, társasozás.

Felnőtt program:

- ismerkedés egymással
- vezetőségi tagok, tisztségviselők megválasztása
- ötletek, elképzelések begyűjtése
- a további havi programok elkészítése

Tisztelt telefon előfizetők, érdeklődők!

Tájékoztatjuk önöket, hogy a MATÁV-val 1992. novemberében véglegesített és megkötött szerződés értelmében 1993. december 31-ig Pilisvörösvár területén 1370 állomás kerül bekötésre.

Ez azt jelenti, hogy a Polgármesteri Hivattal megkötött megállapodás értelmében és abban megjelölt fizetési feltételeknek eleget tevő vörösvári lakos a fenti időpontra telefonhoz jut.

Tudomásukra hozzuk, hogy az Önök által befizetett összeg átutalásra került a MATÁV egyszámlájára. A keletkezett kamatbevétel sorsáról nyilvános testületi ülésen fog az önkormányzat dönteni. Lehetőségeinknek megfelelően szorgalmazni fogjuk meglévő nyilvános telefonállomásain korszerűsítését, illetve telefonkártya rendszer bevezetését.

A fejlesztés és bekötés ütemezéséről a továbbiakban a kábeltvé adásain, újságjaink és a Szuperinfó hasábjain fogunk tájékoztatást adni. Közöljük egyben, hogy lépéseket tettünk a 15%-os közfejlesztési hozzájárulás visszatérítésére.

Értesítjük a lakosságot, hogy az eddig kötött szerződésen kívül 1992. december 31-ig további 280 telefonvonalra való jelentkezésre van lehetőség.

A jelentkezéshez megállapodást kell kötni a Polgármesteri Hivattal.

Fizetési feltételek: 30.000 Ft. összeg befizetése.

A bekötési pont létesítésének határideje:
1994. december 31.

A megállapodás és a csekk átvehető a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati irodájában.

Tüdőszűrés

Pilisvörösvár Nagyközség Polgármesteri Hivatala értesíti a lakosságot, hogy 1993. január 5-től 18-ig, Pilisvörösvár, Rákóczi u. 5. sz. alatt (Szociális Központ) tüdőszűrést szervez.

A tüdőszűrés:

kedd, csütörtök, pénteki napokon délelőtt 8-tól 14 óráig, hétfő, szerdai napokon délután 13-tól 19 óráig lesz.

Felhívjuk a község lakóinak figyelmét, hogy névre szóló behívót nem küld ki a Polgármesteri Hivatal, mindenkinek saját érdeke, hogy a tüdőszűrésen részt vegyen.

Pályázatok - álláshirdetés

Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzat Képviselőtestülete pályázatot hirdet község gondnokság (Kommunális üzem) vezetői állásának betöltésére.

Alkalmazási feltételek:

- felsőfokú műszaki és/vagy gazdasági végzettség,
- 5 év vezetői gyakorlat.

A pályázat tartalmazza:

- a pályázó legfontosabb személyi adatait,
- részletes szakmai önéletrajzát,
- diplomamásolatot,
- erkölcsi bizonyítvány másolatát.

Bérezés: az 1992. évi XXIII. törvény alapján.

A pályázat benyújtásának határideje:
1993. január 15.

Helye: Polgármesteri Hivatal, Pilisvörösvár, Bajcsy Zs. tér 1. Tel.: 30-410, 30-414.

**Pilisvörösvár Nagyközség Polgármesteri Hivatala pályázatot hirdet
1 fő műszaki-hatósági és
1 fő beruházó-műszaki munkakör
betöltésére.**

Feltétel: felsőfokú műszaki végzettség.

Államigazgatási, ill. beruházási gyakorlat előnyt jelent.

Bérezés: az 1992. évi XXIII. törvény alapján.

Jelentkezni az eddigi szakmai tevékenység ismertetésével, Pilisvörösvár Nagyközség Önkormányzat Jegyzőjénél lehet (Pilisvörösvár, Bajcsy Zs. tér 1.)

Szent Erzsébet Otthon Társaság

A kanadai St. Elizabeth Home Society (alapítója a pilisvörösvári születésű Manhertz Erzsébet S.J.C. nővér) a hamiltoni Szent Erzsébet Villával azonos színvonalú otthon épít Pilisvörösváron a Szent Erzsébet út 135 sz. alatt időskorúak számára. Az otthon szívesen fogad úgy itthoni, mint külföldről hazatelepülő nyugdíjasokat. Elhelyezés igényelhető a főépület 1-2 ágyas szobáiban vagy önálló kis házakban. Önálló házaspárok részére kü-

lönálló földszintes, lépcső nélküli 60-90 m²-es lakások is kaphatók garázzsal vagy garázs nélkül.

Az otthon működését 1994. tavaszán kezdi meg, egyházi felügyelettel.

Érdeklődők, jelentkezők forduljanak írásban Szent Erzsébet Otthon, 2085 Pilisvörösvár, Kisfaludi u. 19.

Fontos tudnivalók nyugdíjasoknak, egyéni vállalkozóknak

Szerkesztőségünkhez beérkezett kérdésekből megállapítható, hogy az érdekeltek több társadalombiztosítási imtézkedésről nem tudnak, ez miatt gyakran súlyos anyagi hátrányt szenvednek. Néhány ilyen eset kapcsán a következőkre hívjuk fel a figyelmet.

- Olvaónk még 1929 előtt, majd ezt követően állott munkaviszonyban, az ötvenes évek óta nem dolgozott. Nyugdíjat nem igényelt az életkorának megfelelő időpontban, - az öt év megszakításhoz fűződő korabeli hátrányok miatt el is utasították volna -. A napokban feltett kérdésére válaszoljuk, az 1991. január 1-től érvényes rendelkezések szerint az öt év megszakításhoz fűződő jogvesztő hátrányok megszűntek, aki a jogosító életkort, férfi a 60., nő az 55. életévét betöltötte, legalább 10 év szolgálati időt szerzett, 1991. januártól jogosult nyugdíjra. Olvasónk tehát (bárki aki ilyen hátrányt szenvedett) haladéktalanul nyújtsa be az igényét, így 6 hónapra visszamenően megkapja a nyugdíjat.
- Ugyancsak idősebb nyugdíjasokat érint a 141/1992. (X. 22.) kormányrendelet. Ennek alapján az 1929 előtt nyugdíjbiztosításban töltött időket utólagosan figyelembe veszik azoknál, akiknél ilyen időbeszámítás 1992. október 1-e előtti időponttól nem történt. E kategóriákba tartozók vagyis nyugdíjasok, minden 1929 előtt eltöltött év után havi 100-100 forint emelést kapnak.
Az érdekelt halála esetén a hozzátartozó nyilatkozatát is figyelembe veszik, ha nincs ellentmondó bizonyíték. Az igényeket a Budapesti Társadalombiztosítási Igazgatóságnál kell előterjeszteni.
- A nemzeti gondozási díjról szóló 1992 évi LII. törvény szerint: az a Magyarországon élő személy, aki Magyarországon élő személyként
 - 1944. március 19. és 1989. október 23-a közötti időszakban magyar vagy idegen állam hatósága, vagy hatósági személye, illetőleg más személy politikai indíttatású önkényének következtében,
 - 1944-45-ben nemzeti ellenállási mozgalomban kifejtett tevékenységével összefüggésben,
 - az 1956-os forradalom és szabadságharc esemé-

nyeivel összefüggésben a munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, havi 5.000 forint nemzeti gondozási díjra jogosult. A legalább 50%-os munkaképesség miatt havi 2.500 forint a díj. Az említett okok miatt deportált, kényszermunkára elhurcolt, elhalt személyek hozzátartozói ugyancsak havi 2.500 forintra jogosultak. A kérelmet az Országos Kárpótlási Hivatalhoz kell előterjeszteni.

Egyéni vállalkozóknál igen gyakori gondra hívjuk fel a figyelmet. Az egyéni vállalkozó a vállalkozási igazolvány átvételének napjától köteles társadalombiztosítási járulékot fizetni, a jogosultságok is e naptól illetik meg. Ebből a szempontból nincs annak jelentősége, hogy a tevékenységet mikor kezdték meg. Igen gyakori, hogy a vállalkozás az engedély kiadása ellenére nem indul be, sokszor bizonyos váratkozás, reménykedés miatt, a szükséges feltételek (helyiség, felszerelés, gépkocsi stb.) hiánya miatt soha nem kezdődik meg, vagy később nyílik csak lehetőség. A járulékot (ennek jelenlegi legkisebb összege havi 2592 forint ez év július 1-től) azonban az engedély birtoklásának időtartamára meg kell fizetni, az elengedésre irányuló kérelmet a társadalombiztosítás még méltányos esetben is elutasítja. Fontos tehát, hogy az igazolványt a feltételek megléte esetén kérje az érdekelt, vagy számítson az előbbiekre.

A Pilisvörösvári Nyugdíjas Klub évváró taggyűléséről

November 22-én - vasárnap - délután 4 órakor tartotta a Nyugdíjas Klub évváró taggyűlését. A rossz idő ellenére a Községi Ház színházterme zsúfolásig megtelt. Ruppel Márton titkár nyitotta meg a taggyűlést, köszöntötte a megjelent klubtagokat és a vendégeket.

Egy perces néma felállással emlékeztek azokra a nyugdíjas klubtagokra, akik az év folyamán haltak meg, és a mai taggyűlésen már nem vehettek részt. Kedves színfolt volt a legidősebb klubtagok köszöntése, egy szál virággal és egy kis karácsonyi ajándékkal.

Ezután Krammer Jánosné klubvezető a vezetőség nevében beszámolt azokról a feladatokról és mozgalmi munkáról, melyek az év folyamán megszervezésre kerültek és amelyeken a klub vezetősége és tagsága résztvett. Beszámolójában ismertette a Nyugdíjas Klub „életet az éveknél” Országos vezetősége szervezésében május 8-án és 9-én tartott 2 napos országos küldöttgyűlés eseményeit. Beszámolt a május 23-i Pest megyei Nyugdíjas Klubok VIII. országos találkozójáról. Ezen a rendezvényen a Klub által fizetett autóbusszal 45 fő utazott Zsámbokra, és egész nap gyönyörködtek a kulturális seregszemle előadásaiban.

Szép és felemelő rendezvényen vettünk részt a Polgármesteri Hivatalban, amikor a pilisvörösvári egyesületek vezetői bemutatkozhattak a német partnerváros - Gröbencell - vezetőinek abból a célból, hogy az egyesületek megtalálják az egymáshoz vezető utat és kapcsolatot tudjanak teremteni a tagok között.

A bemutatkozást meghívás követte, így júniusban három vezetőségi tag részt vehetett a gröbencelli ünnepségsorozaton. Utazásunk eredménye képpen szeptember 4-én 50 fős német csoport látogatott el Pilisvörösvárra. Minden vendégünk nagyon jól érezte magát annak ellenére, hogy az időjárás nem volt kedvező, sőt kimondottan rossz volt.

Rövid itt-tartózkodásuk alatt sikerült egy keveset megmutatni Budapest nevezetességeiből és szépségeiből, valamint Esztergom, Szentendre és a Dunakanyar látványosságaiban is gyönyörködhetek. Nem mulaszthatom el azt is elmondani, hogy községünket is körbejártuk. Megtekintettük és csokrot helyeztek el a temetőben a katonai emlékműnél, megnézték a Bildungszentrum és a Szt. Erzsébet otthon építési munkáit. Az újonnan épített Szt. Család templom festményét és belső berendezését is megcsodálták és elismeréssel szóltak a szép épületről. Befejezésükre egy jól sikerült zenés klubesten vettünk búcsút vendégeinktől. Érezték, hogy igazi magyaros vendégszeretettel vettük körül őket, ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy 1.000 márkát nyújtottak át klubünknek azzal, hogy fordítsuk az összeget a Klubélet fellendítésére.

Minden klubtagunk előtt ismeretes, hogy az Önkormányzattól 70.000 Ft. támogatást kapunk kirándulások szervezésére, majd amikor láttuk, hogy ez az összeg kevés, az Önkormányzat Szociális és Népjóléti Bizottságának elnöke - Dr. Havasiné - javaslatára további 40.000 Ft-ot kaptunk erre a célra.

A bizalmas útján ebben az évben minden klubtagunk jelentkezhetett ezekre az ingyenes -ebéddel vagy vacsorával egybekötött - kirándulásokra. A jelentkezések alapján 250 fő Hévízre, 180 fő Pannonhalma-Zircre kívánt kirándulni. A Hévízi kirándulás aug. 5,6 és 7-én volt, összesen 6 autóbusszal, a Zirc-Pannonhalma pedig szept. 8. és 9-án volt, 4 autóbusszal. Mindkét program nagyon jól sikerült.

A Polgármesteri Hivaltól kapott támogatást ezúton ismételtelen megköszönjük.

A klub által szervezett kirándulásokon összesen 850 fő vett részt - 250 vagy 500 Ft közötti részvételi díj befizetése mellett. Hét melegvízű gyógyfürdőhelyre szerveztünk kirándulást 19 autóbusszal. Külön szeretnénk köszönetet mondani Dr. Sebes Gábor igazgató főorvos úrnak azért, hogy gyógyfürdőjegyet biztosított a nyugdíjasoknak ezzel támogatta és segítette a klub tagjait.

1992-ben 6 alkalommal rendeztünk zenés klub estet, amelyről elmondhatjuk, hogy nagyon jól sikerültek,

ugyancsak sikeresek a havonta megrendezésre kerülő kártyaversenyek.

Az áprilisi taggyűlésen a tagság köréből jött a javaslat, hogy a tagdíjat emeljük fel. A mostani taggyűlés egyhangú zavazattal úgy döntött, hogy az évi 120 Ft-os tagdíjat évi 200 Ft-ra emeljük 1993-tól kezdve.

Sajnos az áremelések érintik a nyugdíjas társadalmat is. Ebben az évben a nyugdíjak %-os emelése, valamint a régi nyugdíjak egyszeri kiegészítése segítette a nyugdíjasok helyzetén. Az 1993. évi költségvetés vitája és az ezzel kapcsolatos nyugdíjemelés %-os lehetőségeivel most foglalkozik a Parlament. Érdekvédelmi szervezetünk, a két éve alakult Nyugdíjas Kamara, - melynek a mi nyugdíjas klubunk is tagja -, felemelte tiltakozó szavát és követelte a jövő évben az ezévvél azonos és a törvényben előírt 16%-os nyugdíj emelést. Reméljük a Kormány, illetve a Parlament magáévá teszi ezt a problémát és megtalálja a megoldást, és segít a nyugdíjas társadalom helyzetén.

A vezetőség beszámolóját a taggyűlés elfogadta. Ezután Dr. Sebes Gábor igazgató főorvos kért szót. Rövid tájékoztatást adott a község egészségügyi helyzetéről, valamint az intézmény közeli és távoli fejlesztési lehetőségeiről. Felhívta a jelenlevők figyelmét, hogy az egészségügyi kártyákat a szakrendelésre minden esetben vigye mindenki magával. Ruppel Márton titkár megköszönte a hozzászólást.

A taggyűlés hivatalos részének befejezése után rövid műsor következett. A Templom-téri óvodások köszöntötték a jelenlevőket és szép verses, énekes és táncos műsort adtak. A jelenlevők nagy tapsal jutalmazták a kicsinyek kedvességét.

Majd a népi táncsoport fiatal táncosai szórakoztatták fergeteges táncukkal és énekükkel a nyugdíjasokat. A siker és a taps nem maradt el.

A műsort a vegyeskórus szólistáinak műsora zárta. Peller Jánosné, Péts József és Sax László énekeseket Oszthheimer Gábor és unokája Wieszt Árpád kísérte. Összeállításukban magyar nótát és német népdalt adtak elő, igen nagy sikerrel.

Mindhárom műsorszám szereplőinek és közreműködőinek ezúton is szeretnénk köszönetünket tolmácsolni. Ruppel Márton zárszava után a klubtagok az emeleti táncterembe szórakoztak egy kis vendéglátás és Bilik Pál sramlizenéje mellett.

Végül szeretnék a Pilisvörösvári Nyugdíjas Klub vezetőse nevében minden nyugdíjasnak kegyelemmel teljes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánni.

Krammer Jánosné
klubvezető

Stadtjugendring Zweibrücken

A következő levelet küldte a polgármester úrnak

Sehr geehrte Herr Bürgermeister, der Stadtjugendring Zweibrücken spricht hiermit eine Einladung über Ostern 1993 für 40 Jugendliche und Betreuer aus Pilisvörösvár aus. Gedacht sind etwa 8 Tage. Die Jugendlichen und Betreuer sind in Familien untergebracht. Nach Möglichkeit sollten die Jugendlichen etwa 15-25 Jahre sein. Einige Zweibrücken Jugendliche und Betreuer waren im Herbst 92 bereits in Pilisvörösvár.

Als Kontaktadresse ist Stadtjugendpflege von Zweibrücken Herr Peter Concemius, Wackenstr. 2, 6660 Zweibrücken, Telefon: 06332/871560, Telefax: 06332/871 100 vorzusehen. Peter Concemius war ebenfalls in diesem Jahr in Pilisvörösvár.

Wir würden uns auf einen Besuch von Euch sehr freuen und erwarten Euro Antwort mit freundlichen Grüßen.

Válasz

Sehr geehrt Herr Stadtjugendpfleger!
Ihr Schreiben von 30.11.1992 dankend erhalten. Ich gebe es weiter an unserer Ausschuss für Internationale Kontakte, und an die Grundschule und Maria Braun. Sie sollen die Besuch bei Ihnen am Ostern 1993 organisieren. Über die Ereignisse bekommen Sie direkte Informationen.

Mit freundlichen Grüßen
István Botzheim

(A városi ifjúsági kör 1993. húsvétra 40 vörösvári fiatalot hív meg 8 napra. A fiatalok és kísérőik családoknál nyernek elhelyezést, a kiutazó fiatalok lehetőleg 15-25 év közöttiek legyenek.

Néhány zweibrückeni fiatal és kísérője 1992 őszén már voltak Vörösváron.

Aki kapcsolatot kíván létesíteni a zweibrückeni városi ifjúsági vezetővel, címe a következő:

Herr Peter Concemius,
Wackenstr. 2, 6660 Zweibrücken,
Telefon: 06332/871560,
Telefax: 06332/871 100)

Születések

**Szívből gratulálunk és
együtt örülünk a szülőkkel
a most született
gyerekeknek.**

Feldhoffer Mátyás

Feldhoffer Mátyás és Szántó Mária fia

Feldhoffer Dávid és Dóra

Feldhoffer Károly és Hamschlagler Mária ikrei

Fischer Marcell

Fischer József és Swartz Adrien fia

Bújdosó Nikolett

Bújdosó József és Kovács Antónia leánya

Manhertz Marco

Manhertz István és Szabó Polixénia fia

Paul Csaba

Paul László és Wenczl Anna fia

Nick Andrea

Nick Mátyás és Müller Erzsébet leánya

Sallai Márk

Sallai Sándor és Szabó Mária fia

Moncz Judit

Moncz József és Schäffer Judit leánya

Krupp Hajka

Krupp György és Garda Gyöngyvér leánya

Zelenai Ferenc

Zelenai Ferenc és Bárány György fia

Móri Gábor

Móri Gábor és Oberle Katalin fia

Fetter Dávid

Fetter Jakab és Kornéli Ágota fia

Eigner Roland

Eigner László és Kiss Klára fia

Harsányi Dorothy

Harsányi István és Varga Krisztina leánya

Tisztelt vörösvári Polgárok!

Engedlek meg, hogy úgy is mint Vörösvár polgára, valamint önkormányzati képviselő szóljak önökhöz.

Amiről szólni kívánok, van akinek fontos, másoknak kevésbé az. Az önök véleményét szeretém kikérni az alábbi, számomra és remélem Vörösvár polgárai számára is fontos közügyről.

Köztudott, hogy községünk közttereiről hiányoznak azok az emlékművek amelyek emlékeztetnének bennünket a Magyar nemzet ezeréves küzdelmére az egyetemes emberi jogok védelmére.

Pedig van mire emlékeznünk. Túl sok vért hullajtott ez a nemzet az ezerév alatt, a Hazáért, a szabadságért, a kereszténységért a pogányság és az ateisták ellen. A hódítók és a megszállók ellen. A jogállamiságért a diktatúrák ellen.

Csak emlékeztetni szeretném önöket, Szent István királyra az államalapítóra. Átvezette népét a pogányságból, az egyedüllétekből, a keresztényvilág közösségébe E tettének köszönhetjük, hogy nemzete az 1100 év gyötrelmével együtt ma is él, megbecsült tagja a kultúrnépek családjának.

Emlékezzünk! A Hunyadiakra, a Rákócziakra, Kossuth Lajosra, Petőfi Sándorra, az aradi Vértanúkra, a világháborúkban elesettekre.

Emlékezzünk! 1956-ra. Mindenki ismeri Dávid és Góliát történetét. Büszkéek lehetünk mi 15 millióan, aki magyaroknak valljuk magunkat bárhol is élünk a világban, hogy a történelem a Dávid szerepét osztotta ránk. A Góliát halott. A kő mely a parittyánkból elindult, 1956. október 23-án halálos sebet ejtett.

A 33 év történelmi mércével nem sok idő, de nekünk magyaroknak sok volt ahhoz hogy a megsebzett elnyomó diktatórikus rendszer bosszút esküdve, szörnyű megtorlást alkalmazva hosszabbította meg agonizálását.

E lassú halál következménye a 301-es parcella, a Parlament előtti sortűz, a mosonmagyaróvári, salgótarjáni halálos áldozatok, a sok-sok száz-év börtön és ezek következménye.

Az áldozatok értünk, Vörösváriakért is hoztak Jelenleg nincs olyan emlékmű Pilisvörösváron, ahol őseink történelmet formáló dicső tettei előtt, a történelmi évfordulón méltó képpen megemlékezhetnénk.

Nem kívánok senkit elmarasztalni az elődeink mulasztásáért. Ugy gondolom, hogy nekünk ma élőknek kötelességünk őseink mulasztását pótolni.

Ezért mi lokálpatrióták, önkormányzati képviselők 1848-1956-os emlékmű anyagi alapjának létrehozása érdekében a pilisvörösvári OTP-nél 781-390109 számon Szobor jeligével csekkszámllát nyitottunk, azzal a céllal, hogy a lakosság, az intézmények, a vállalatok, a vállalkozók, a külföldön élők - volt vörösvári lakosok - adakozásukkal tegyenek hitet az emlékmű felállítására mellett. Csekklapot a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatánál, vagy a postán lehet kérni.

Kérem a tisztelt polgárokat hogy egyetértő vagy elutasító véleményüket a Pilisvörösvár Ma újság szerkesztőjének, Dr. Havasi Lászlónak, Szt. Erzsébet u. 14., eljuttatni sziveskedjenek.

Réfi József
önkormányzati képviselő

Mentőállomás

A Pilisi-medence Egészségügy Alapítvány Kuratóriuma tájékoztatja önöket, hogy a területi mentőállomás felépítését felvállalta.

Az építést az Önkormányzatok elvi és anyagi támogatásával kezdi el, de mivel a teljes fedezet nem áll rendelkezésre, ezért kérünk minden Polgárt, aki szellemi, anyagiakban vagy szakmunkával segíteni tud a mielőbbi cél megvalósítása érdekében a Kuratóriumot értesíteni (2085 Pilisvörösvár, Fő u. 188.) vagy az OTP Bank Pilisvörösvári Fiók 781-3654-4433 számú számlára a támogatást eljuttatni sziveskedjék.

Az Alapítvány az APEH által kedvezményezett, ezért az Önök adományai az adóalapjukból levonhatók.

A mentésre szorulóknak köszönettel

a PIMEA Kuratóriuma

160 négyszögöles telken 50m² alapterületű,
romos, befejezetlen ház telekárón eladó.
Irányár: 450.000 forint.
Cím: Pilisvörösvár, Szondy u. 102.
Érdeklődni lehet: Maszól Rezsónél,
Tel.: munkaidőben 1554-497, este 1787-618.

Környezetünkért

Nyitott szemmel

Azokhoz az emberekhez szeretnék szólni, akik olvasnak újságot, hallgatnak rádiót, nem zárkóznak el az új elől, fogékonyak a szépre, nem sértődékenyek, és nem makacsok, akik hajlandóak kompromisszumokra annak érdekében, hogy a mi falunk szép és rendez legyen.

Ezekre a tényezőkre mindre szükség van, ha egy is hiányzik, már nem fog működni. Egy-két példával szeretném igazolni, hogy érthető legyen.

A környezetvédő munkája akkor hasznos egy faluban, ha nyomában történik valami pozitív. A környezetvédőknek nem az a feladatuk, hogy XY előtt söpörjenek, vagy a boltok előtti szemetesekbe visszarakják a kiborított hulladékot, vagy a Fő út árkait gereblyézzék és rendben tartásák. Sőt még az sem, hogy a faluban kint csatangoló kutyákat összeszedjék.

Legfontosabb, hogy az ember példával tanítson.

Ha saját portám tiszta és rendezett, ha a kutyám szigorúan a kertemen belül van és mindig, akkor jogom és kötelességem figyelmeztetni azokat, akik eddig valamilyen okból ezt nem tették. Utalnék a fenti tényezőkre: (makacs, nemtörődömség, közömbösség, szépérezék hiánya, lustaság). Emberek vagyunk... Nem egyformák... Ilyenolyan lelkiüettel...

Tulajdonképpen a környezetvédők vannak a legkellemetlenebb helyzetben, amikor ismerősöket, olykor intelligens embereket százszor kell figyelmeztetni, hogy próbálja meg legalább egyszer az árkot kitisztítani, a járdáját lesöpörni, vagy a kutyájának elkeríteni egy részt az udvarban. Jó érzésű ember alatt a föld nyílna meg a szégyentől, hogy másoknak kell rájuk szólni. Elképesztő a húsboltokban ólálkodó kutyák látványa, gyógyszerész, orvosi rendelő, óvodák előtt csapatostól csilingelnek a bilétás ebek. Egy kicsit is igényes ember meg tudná oldani, igaz hogy a víkendeselek közül is sokan elengedik a nem kívánt kutyákat, de 80%-uk mégis név szerint ismert a faluban, tehát van gazdájuk.

Jó lenne, ha nyitott szemmel járnánk, észrevennénk a szépet és az újat (pl.: ABC-parkoló, Templom tér). Örülünk annak, hogy új facsemeték és bokrok megeredtek, de feltárnánk a hibákat és hiányosságokat, elítélnénk a rendetlenkedőket. Tessék ehinni, hogy csak így és az igényesség közös erejével léphetünk előre.

Dr. Gábeli Z.-né

Legyünk „felkészült” ismerői-védői, községünk és környéke értékeinek

Folytatás: a domborzat és élővilág

Megismervén környékünk geológiai-ásványtani érdekességeit, ismerkedjünk meg a domborzati viszonyokkal és az élővilágával.

A Kárpát-medence nagy törésvonalán folyik végig a Duna. A Pesti síkság alatt jó egy kilométerre található meg a Gellért-hegy szállban álló dolomitját. A múlt században tíz évi munkával ebben mélyítették le a Széchenyi fürdő vizét ma is adó mélyfúrást. 970 méteren érték el a dolomitot. A Pesti síkság lezökönt a Budai hegyek fennmaradtak. Tehát nem felgyűrődött hegyek. A Duna törésvonalát harántul további törésvonalak metszik. Ezek nyomán folynak a Pesti oldal patakjai délkeletről északnyugatra, a Budai oldalé északnyugatról délkeletre és egymással szemben ömlenek a Dunába. (Érdemes egy helyi vízrajzi térképen megnézni.) Községünk egy ilyen törésvonalban fekszik, amely kettős, az egyik ág a solymári ág, amiben a vasútállomás is van, a másik, amely az Űrge malom völgye. Azzal párhuzamosan a csobánkai oldalon még egy törésvonal van, így a malmot hajtó - egykori - tavat két patak táplálja, az egyik Szántón ered, a másik a vörösvári temetőn túl.

Tőlünk nyugatabbra további kisebb nagyobb törésvonalak vannak, nagyjából párhuzamosak. A legnagyobb a biatorbágyi törésvonal. Az u.n. Vörösvári vágás összeköti az Alföld és a Kisalföld élővilágát. Legnagyobb pontja a Pilisi híd. Ez alatt van a Csabai alagút. A Pilisi híd a földrajzi kapocs a Pilis és a Budai hegyek között. Tehát láthatjuk két nagy élettér találkozásán vagyunk. Ennek megvannak az eredményei is. A talajunk egy része pl. a Bánya-telep és a környékén szélfúttá homokon alakult erdőtalaj. (Mátyás király idejében Buda és Esztergom között összefüggő erdőség volt.) Ez a laza és jól művelhető talaj nemcsak kitűnő konyhakerti alap, de vonzza a lótetűt és a homokszürkén mustrázott házatlancsigákat, a kertészkedő sok bosszúságára. A növények közül megtalálhatjuk a fehér ürömmöt, amit az idegrendszer tönkretevő abszint ízesítésére használnak. Ahol a homok kevésbé humuszos ott előfordul a báránypirosító. (Csabai lóter) Ez a henye, kiszáradtnak látszó, ezüstös színű növény gyökere, alkoholban kioldható festéket tartalmaz (alizarin), amivel a zsírok festhetők. Víz nem mossa le. A kisbáránnyokat és az anyákat jelölték ezzel a juhászok. Régi korok emléke az erdők nedvesebb tala jain élő kutya-benge, aminek fájából a fe-

kete löporhoz égették a faszenet. (A csendőrség részére külön fekete - füstös - löporral töltött löszert gyártottak, a nagyobb félelemkeltés céljából. Gondoljunk a Vörösvári csendőr sortűz áldozataira, remélem emlékművük visszakerül a tett színhelyére.) A Nagyszénás-Zsíroshegy keleti oldalai mélyebb völgyeiben él az óriás zsúrló, látványa a régmúlt korokba vezet, egyes korok szenei e növény rokonságába tartozó növényekből keletkeztek. A karszt bkor erdők növénye a sajmeggy. Valaha természetett növényként a pipaszárak és sétatobok alapanyaga volt. A paróka-fa vagy másnéven csrszömörce, a kordován bőr cserzőanyaga. E bőr nevét a Kordobai kalifátusról kapta. 1000 éve az arabok voltak a legtöbb tudomány, így a vegyészet, az orvoslás, csillagászat, földrajz stb. zászlóvivői. A karszt bokorerdők szélén, de utak mellett is megtaláljuk a varjutóvis bengét. A két benge faj különböző érettségű bogyóiból kipréselt nedvet timsóval befőzték, sűrűre és hólyagba töltve megfűstölték a nénetalföldi festők. Az ezekből kikevert sárga és zöld színek árnyalatait, semmi más festékkel nem lehetett utólélni. A dolomit kopáron találunk törökszegfűt, fehérszegfűt, gyopárt (nem havasi) kakukkfűvet, ami gyógynövény.

A szálerdkőben a tölgy és cser mellett, vadcserezsnye, hárs - a svábok kedves fája - barkóca, juhar, gyertyán a fő erdő alkotó. Juharok vannak és vadgesztenyék a Bányatelepen. A vadgesztenyét (valóban bokrétafa) a törökök hozták. Termésével lovaikat etették. A tocsogók, tavak, a nád mellett a gyékény is megerem. Ennek buzogánya, hamuluggal leforrázva, kiszáritva, megtörve jó taplót ad. Hegyvidéken a taplógombát használták. Az eperfa taplójával, pedig ruházati bőröket festettek.

Bókai Bátor

Karácsonyfa állítás

Szerettel köszöntünk minden kedves olvasót a Pilisvörösvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület nevében!

Mindenki karácsonyfáját Ezüstvasárnap előtti napon, december 12-én felállítottuk a Polgármesteri Hivatal előtti téren.

A közelgő karácsony alkalmából a szeretet jelképeként fogadjátok el tőlünk ezt a karácsonyi fát.

Köszönettel tartozunk Labbant plébános úrnak, aki elfogadta meghívásunkat és megleghangú beszédet mondott az ott megjelent vendégeknek, nézőknek és a kis óvodásoknak. Majd ezt követően felcsenültek az apró óvodások torkából a gyönyörű karácsonyi énekek, amelyek magyar és német nyelven hangzottak el. Sajnos az ünnepség hamar véget ért, mert ismét fekete felhők tornyosultak az égen.

Köszönjük szépen a Gradus óvodásainak és óvónéniknek szíves közreműködését, fáradozásait, a kará-

csonyfadíszek elkészítésében is szorgos munkáját dicsérhetjük meg.

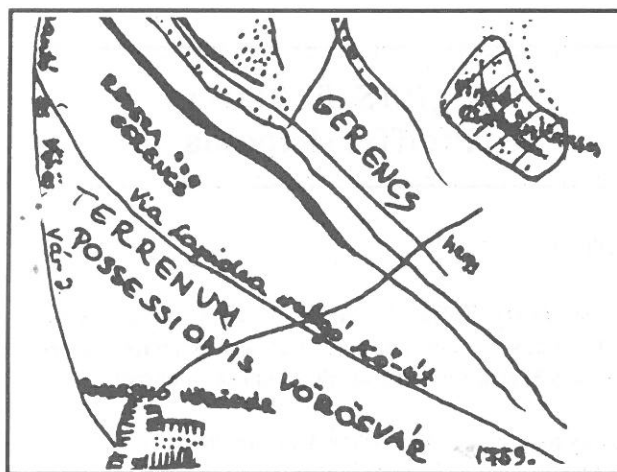
A Környezetvédő és Természetbarát Egyesülete szeretné minden évben felállítani a karácsonyfát. Reméljük, hogy jövőre még szebben, jobban és gazdagabb programmal sikerül felavatni a mindenki karácsonyfáját.

Kívánunk mindenkinek kellemes Karácsonyi Önnepet, áldást, békességet és örömteli ajándékozást, és boldog Új Esztendőt. Köszönet a Fotós Marikának aki megörökítette a Pilisvörösvár Ma újság számára a „Mindenki karácsonyfáját”.

Utólagos elnézésüket kérjük a meghívón elírt „fenyőünnep” kifejezésért.

Pilisvörösvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesülete

Welsh' grosse Freude kann eine kleine Forschungsquelle bereiten

Vor einigen Jahren, als ich noch in der Werishwarer Bibliothek arbeite, hatte ein archäologisches Buch meine Aufmerksamkeit besonders erregt. Von den "Dörfli Äckern" habe ich schon in meiner Kinderzeit gehört (Téfi Okká), aber wo diese Äcker sind, das wusste ich nicht. Nun in diesem Buch (Magyarország régészeti topográfiája) fand ich eine wunderbare Landkarte und eine Beschreibung von den Ruinen dieses Dorfes.

Wer schon grosse Freude im Leben erlebt hat, der kann sich vorstellen was ich bei der Entdeckung dieses "Schatzes" gefühlt hatte.

Die Archäologen (Dinnyés Tettamanti-Topál 1971) erzählen in diesem Buch (Seite 171) das Folgende:

"Die Ansiedlung und das Gebiet laut der Landkarte, welches sich zwischen Csobánka und Pilisszántó ausbreitet, indentifizieren wir mit dem Dorf Garancs im ittelalter.¹

Diese Landkartestellt an unserer Fundstelle mit "Rudera Gerencs" Aufschrift 3 Gebäude dar. Der Name und Herkunft des Dorfest ist uns nicht bekannt. 1413, 1415 und

1465 kommt er im Namen von Benedictus, Johannes bzw. Dominicus de Garanch vor.² 1465 hat man den Abtpfar-
rer Herman aus Pilis (Pilisszentkereszt) im Besitz Ge-
ranch vor Gericht geladen um die von den Altöfner Klari-
rissen gegen ihn gerichtete Klage zu untersuchen.³ 1554,
1559, 1562 und 1580 erwähnten die türkischen Defter⁴
dieses Gebiet als Pussta.⁵

1662 teilten Paul Wattay und seine Frau Anna Buday ihre
Besitze mit Sára Buday in zwei Teile. Im Vertrag kommt
auch die Pussta Garancz vor. Die aus dem Mittelalter
stammende Kirsche zw. die Ruine hatten am Anfang des
XVIII. Jahrhunderts die neue deutschen Einwohner des
Dorfes zum Bauen verwendet."

¹ OL S-148. N 44; S-11. N 107.; Pest m. műeml. I. 306.;
Tettamanti 1973, 88.

² OL DI. 10124, 10325, 13325.; Bártfai Szabó 1938, 547.

³ OL DI. 16262; Bártfai 1938., 914. reg.

⁴ Defter = török adóajstrom (Türkische Steuerliste)

⁵ Káldy-Nagy 1971, 65.; uő. 1977, 77; Velics-Kammerer
1886-1890, II. 548.

Veröffentlicht von
Michael Fogarasy Fetter

Segítő Szűz Mária (Pfeiffer) kápolna

II. rész

Dr. Szilárdfy Zoltán beszédének folytatása, melyet
1991. augusztus 10-én mondott a vörösvári napok alkal-
mából, a Segítő Szűz Mária (Pfeiffer) kápolnában.

...,Egy másik ilyen kép Adonyban van, ugyanezzel a szép
felírral, mely gyönyörű költői fohász e versszak, mely
rámutat az egészsnek az értelmére:

Marai Mater gratiae,
Mater misericordiae,
Tu nos ad hoste protege,
Et hora mortis suscipe.

Malasztnak anyja Mária,
Irgalmasságnak Asszonya,
Légy lelkünk oltalmazója,
S vég órán bé-fogadója.

Miért van itt a pestis és a Segítő-Mária együtt? Ennek meg
van az oka. 1686 szept. 2-án Budán a törököket kiűzték
hazánkból. A katonák egyesült seregek voltak, minden-
honnan Európából. Volt német, bajor, osztrák, magyar,
lengyel stb. Ezeknek volt egy jelszavuk. Nem káromkod-
tak, hanem azt kiáltották: Jézus segíts! Mária segíts! A
németek: Maria hilf! Így kiáltottak, tehát ez így harci jel-
szó volt - s ezért tudtak győzni. Méghozzá a Szűzanyának
két nagy ünnepe között: aug. 15. és szept. 8-a között (Má-

ria mennybemenetele és Mária születésnapja). Éppen XI.
Ince pápa mondta: meglátjátok Mária meg fog segíteni
benneteket. És azt a szép négy szavas mottót mondta a
pápa, hogy: Beata Virgo David Auxid. Ez azt jelenti, hogy
a Boldogságos Szűz ad majd segítséget. Most, ha a négy
latin szónak a kezdőbetűjét összeolvassuk, kijön a BUDA.
XI. Ince javasolta, hogy ezt a mottót mondják az emberek,
mert Budán a Szűzanya fog segíteni.

Utána azonban nagy baj történt. A törökök fogságából
jöttek vissza azok a magyar katonák akiket ők elvittek.
Onnan Törökországból és a Balkán déli részéről behurcol-
ták a pestist. A pestis-betegségen nem lehetett segíteni,
rosszabb volt mint a rák, mert 3 nap alatt kipusztult egy
család. Itt más mentség nem volt, csak egyedül a Szenthá-
romság-Egyisten és az Ő leánya a boldogságos, szeplőte-
len, segítő Mária és aztán a pestistől védő szentek: a Se-
bestyén, a Rókus meg a Rozália, meg a Xavéri Ferenc, a
Boromei Károly, meg a Páduai Szt. Antal. Mindenki ezek-
hez fohászzkodott, mert olyan nagy volt a halálfélelem az
embereken. Nem lehetett orvoshoz meg patikába menni,
nem tudtak segíteni. Ha megkapta egy család, az végig
ment az egész családon és mindenki elpusztult. Nem csak,
hogy a halál pusztított, de még a temetés sem lehetett
mélto. Mésszel leöntötték a halottakat és közös sírba te-
mették. Ilyen tragikus volt a pestis járvány.

Pestis-oltár Budán a Péter-pál templomban látható, to-
vábbá: Óbudán és Újlakon találunk Segítő Mária oltárt. A
vizivárosi Szent Anna templomban, Solymáron, itt a
szomszédban Csobánkán, Törökbálinton ugyszintén.
Szükséglet volt a Szűzanyához való könyörgés, mert nem
volt más mentség.

Nemcsakilyen gyönyörű festményeket készítettek, ha-
nem az emberek vittek haza a búcsúról ilyen képeket, be-
keretezték, falra tették örök emlékül.

A legidősebb Mária-hilf kép Innsbruckban van, 1537-ben
festették Szent Jakab főoltárnál elhelyezve. Passauban a
kapucinus barátoknál 1618-ban a templom számára le-
másolták. A passai templom oltárképét egész Európá-
ban lemásolták. Mivel a pestises időben nagy volt a tiszte-
lete a képnek, elhatározták, hogy a Dunán leviszik Bécsbe
és ott a kikötő mellett építettek egy kis kápolnát: temető-
kápolnát.

1660-ban csináltak egy ilyen másolatot, ebből lett a bécsi
Mariahilf templom, ott van ma is a Mariahilf-kép amit
1660-ban másoltak és a dunai hajósok hozták le. A bécsi
Mariahilf kegykép és a Mariahilf templom egy egész vá-
rorészt alakított ki, ez a Mariahilfen-strasse, ahová sokan
járnak vásárolni tőlünk is. 1975-ben amikor először vol-
tam Bécsben az első utam oda vezetett és ott miséztem.
Főiskolán kellene restaurálni a vörösvári képet szaksze-
rűen, ha jól megnézik piros a köpenye, sötétkék a ruhá-
ja. Miért? Ez nemcsak egy hagyományos szín, hogy Mária
mint mennyei asszony: kék és piros, azért mert ő a rózsá-
színű pirosító hajnal, itt annyira élénk piros, és annyira
sötét kék, hogy ez arra emlékeztet, hogy amikor a nagy
járvány volt, akkor az orvos, a pap meg a sebész aki közel
mehetett ezekhez. Aki a szentséggel ellátta ezt abeteget
(Egerben láttam) nagyon hosszú nyelű ezüst-kanállal ad-
ta oda a Szent-ostyát, hogy hozzá se érjen a beteghez.
Nekik sötétkék és élénkpiros posztóból készült ruhájukra

ragasztott keresztet voltak a jelvényeik.

A beteget gondozó személyzet is ilyen színű keresztet viselt ruháján. 1738-39-ben volt a legutolsó és a legnagyobb pestis-járvány, itt ezen a budai tájon. De ez rettegetes volt.

Még el szeretném mondani, hogy régen a patikáknak is védőszentje volt a Segítő Szűz Mária. Így a móri patikának, a mosonmagyaróvári patikának, a régi pilisvörösvári patikának is a Mariahilf-Segítő Mária volt a patrónusa. Amikor államosították ezt a patikát, az akkori patikusnótól, -akit jól ismertem mert ő is pomázi volt - elkértem azt a gyönyörűen metszett üveget, mely az egyik ajtóba volt helyezve és a Segítő Máriát ábrázolja, karján a kis Jézussal. Az idősebbek talán még emlékeznek rá. Megörzés miatt kértem el, - bár akkor még fiatal gyerek voltam -. Meg is őriztem sok éven át, és amikor 5-6 évvel ezelőtt megismertem a Manhertz Máriát, odaajándékoztam neki, hogy ő őrizze tovább azt, ami az ősi vörösvári mária-tiszteletnek az emléke elődeiktől.

Szilárdfy atya áldással búcsúzik a vörösváriaktól:

...,áldjon meg benneteket a mindenható Isten, az ATYA a FIÚ és a SZENTLÉLEK!

A Pilisek alján

Tájkép

Itt nincsen géme a kutaknak
És nincs gulya sem délibáb,
Itt tárnát takar a dolomit
És kormosak a kislibák.
Itt nem hullámszik búzatenger,
Nem kelepel szélmalom,
De kora reggel a Pilisek
Benéznek minden ablakon.

A Pilisek

Virágcsokorral várt reám is
A Pilis hegye és a völgy,
Már ismer réteje s erdejében
Ágyat terít a fű s a tölgy.
A Hóját és a Törökvágást
Én megkerestem itt is már,
A Nagykevély a Fellegváram
S szívem szunnyad Kolozsvár.

Kálvária

Szelíd fenyők közt áll a Krisztus,
A lábánál piros virág,
Innen a szem Budáig lát el
És szebbnek látszik a világ.
Szebbnek innen a zsuppos házak,
Ki bennük él, boldog magyar,
S a Piliseknek koszorúja
Nem sírt de álmat takar...

Égtájak

Az én Napom a Hargitánál
Indul keleten útjára
És délen aranyátrat borít
Apám repkényes sírjára.
Észak felől a zúgó szellő
A Kárpátból hoz hangokat,-

Nyugatra nem tekintek., Nyugat
Nekem idegen föld marad.

Temlom

Harangja eljár hajnal tájban
S falu mindkét végére
És elhivogat minden hívőt
Rórátság csendes misére.
Az égi póstát innen küldik
Az emberek az Istennek,
Míg kriptájában Madách ósök
Békét álmodva pihennek.

A plébános

Nem tart kutyát, nyitott kapu és szív
Fogadja azt, aki betér
És senki olyan szép őszintén
Nem ejti ki a szót: testvér.
Testvére ő az elesettnek,
Segít, ha bűnt s nyomort ha lát,
Ilyennek képzelte az Úr is
Zord századunk apostolát.

Községháza

A vén falak közt téli éjjel
A múlt ráz rozzant ablakot
És keresi a nagy királynót,
Ki egyszer régen itt lakott.
Most szegény ember ezer gondja
Lakja a termék polcait
És itt írják be egy nagy könyvbe
Az új világ magyarjait.

Iskola

Ezer és kétszáz csöpp fejecske
Magyar ábécét tanul ott
S Petőfi lelke cirógatja
A sok kis kócos nebulót.
Megállok néha ablakuknál
Titokban, észrevétlenül
S együtt mondom velük a leckét:
Hazádnak rendületlenül...

Hősök napja

Ma hősi szívről, hősi vérről
Regét regél a cserfalomb,
Ma megtanúlhat imádkozni,
Ki imádságot sose mond.
Ma nincsen sváb és nincsen tót sem,
Ma mindenki büszkén magyar,
Ma értjük egymást s hogy e föld az,
Mely ápol és eltakar.

Farsang

Most három nap és három éjjel
Nótától hangos lesz az út
S a rezesbanda hopszaszája
Táncra perdíti a falut.
Most fánkot szaggat a menyecske,
Bokrétát hord a kis legény,
Most bánom, hogy egy éjszakára
Nem lehetek már ifjú én.

Dr. Réthy Zoltán
(1938-ban megjelent verses kötetéből)

Orvosi tanácsok

Az időskorban előforduló betegségekről

II. rész.

Elesés és megelőzése

Sajnos idősek körében gyakori az elesésből származó, kisebb vagy nagyobb baleset. Egyes felmérések szerint a 70 év feletti harmada-fele évente egyszer elesik, megcsúszik otthonába vagy az utcán és ekkor közülük minden negyedik könnyebb és minden tizedik súlyosabb sérülést szenved el.

Az elesés esélyét növeli a járászavar, (mely egyaránt következménye lehet mozgásszervi vagy idegrendszeri betegségnek), a látásromlás, bizonyos - egyébként szükséges - gyógyszerek tompító hatása, fáradtság.

Az elesés kockázatát elsősorban az csökkenti, ha az idős ember jó egészségi állapotban van, Ebből kifolyólag az egészség orvosi ellenőrzése, vagy a fennálló betegség kezelése alapvetően fontos. Számos olyan külső tényező van, amire viszont fokozott figyelmet kell fordítani védelmük érdekében. A lakáson belül fontos a lehetőleg csúszásmentes padlóburkolat megválasztása, könnyen elérhető villanykapcsolók felszerelése (melyeket lehetőleg közvetlenül a szobák bejáratánál helyezünk el) gyakran szükséges lehet megfelelő folyamatos éjszakai megvilágítás a hálószobában, bizonyos összekötő folyosókon, lakáshallokban. A fürdőszobában helyezünk csúszásgátló lapot a kádba, a zuhanyzóba, és ajánlatos kapaszkodókat is felszerelni. A rosszul illeszkedő papucs, a csúszó cipőtalp, a harisnyában való járkálás is megcsúszás baleseti forrása lehet.

Az elesés megelőzése tehát összetett: figyeljünk idős rokonainkra, barátainkra, és ha járásukon látszik, hogy bizonytalan lett, beszéljük rá őket orvosi vizsgálatra, hiszen a háttérben szemészeti, fülészeti vagy egyéb jól kezelhető betegségek is lehetnek. Mindannyiunk érdekében nemcsak a lakások biztonságos berendezését, hanem az udvarok, utcák gödreinek, akadályainak megszüntetését is intéznünk kell.

Étvágytalanság és fogyás

Az időskor egyik gyakori ártalma a hiányos táplálkozás. Tudjuk, hogy ebbe a szociális helyzet alapvetően belejátszik, de rossz étkezési szokások, gyorsan vagy lappangva kezdődő betegségek, az egyedüllét, a mozgáskorlátozottság is eredményezhet senyvesztő állapotot. Melyek azok a kóros táplálkozási jelek, amelyek fennállásakor táplálkozási elégtelenség bekövetkeztére számíthatunk? Ha az idős ember legalább naponta egyszer nem jut meleg főételhez, ha naponta negyed liternél kevesebb tejet (tejterméket) fogyaszt, ha gyümölcsök, zöldségek teljesen hiányoznak az étrendből, ha hosszú napbéli időszakok telnek el evés nélkül, veszélyhelyzet áll fenn.

Mi a teendő ekkor? Ismételten hangsúlyozzuk, hogy időseinket ne veszítsük el figyelmünk elől. Ha látjuk, hogy nem esznek, fogynak, akkor orvosi vizsgálat mindenképpen szükséges a háttérben lappangó betegségek kivizsgálására. Ha egészségesnek bizonyul, a szociális tényezőkön már segíteni tudunk: akár egyénileg, családosan vagy karitatív szociális intézmények bevonásával.

A táplálkozást visszautasító, vagy nehezen elfogadó időseknél bevált, hogy folyékony formában könnyebben elfogadják az ételt. Levesek, kakaó és édes folyadékok, tápszerek, turmixok sokat javíthatnak a leromlott beteg állapotán. Ha mindezek nem segítenek, vannak más táplálási lehetőségek is, de ezek általában már kórházi intézményben és csak akkor jönnek szóba, ha az eddigiek mellett is tovább tart a fogyás.

Végül néhány szóban összefoglalnánk azokat a szolgáltatásokat, amelyeket részben intézményesen a környezet nyújthat az idős embereknek.

Mindenképpen legfontosabb az otthoni gondozás. Az orvos-egészségügyi dolgozók, a rokoni környezet, továbbá önkéntesek, társadalmi munkások, karitatív intézmények és nem utolsósorban a hivatásos szociális gondozók jól együttműködhetnek. Ez a legfontosabb ápolási, gondozási mód, mivel az idős beteget lehetőség szerint nem szabad kiszakítani megszokott környezetéből.

Létezik - Pilisvörösváron is van - az idősek napközi otthona, amely egyszerre biztosítja a megfelelő étkezést és azt a napközi elfoglaltságot, amely az idős ember számára létfontosságú, fenntartja a kapcsolatait az emberekkel, és szellemileg - fizikailag egyaránt produktivitásra készíti. Ezek az intézmények rehabilitációs gyógyítást is nyújthatnak: törekszünk is arra, hogy lelki, szellemi gondozást nyújthassunk rászoruló lakosainknak.

Hasonló célok érdekében hoztak és hoznak létre egyházak is otthonokat, ahol az idős ember átmenetileg vagy

hosszabb időre magasszintű törődésben, testi-lelki ellátásban részesül.

A kórházi-intézményi ellátás helyzete átalakulóban van a hazai egészségügyben. Az a körékvés érvényesül, hogy ha a beteg kórházi elhelyezésre szorul ugyan, de alapbetegségből meggyógyult, krónikus utógondozásra szoruló betegségekkel olyan speciális rehabilitációs kórházi osztályra kerüljön, ahol a betegségeit szakszerű rehabilitációs módszerekkel, gyógytornással, pszichológussal, ápolási szakemberekkel hosszabb időszakon át gyógyítják. Ilyen célirányos rehabilitációs osztályok napjainkban egyre nagyobb számban létesülnek.

Dr. Sabes Gábor
igazgató főorvos

A gyermekek megszületéséért

Széleskörű társadalmi vitát kiváltó u.n. magzat védelmi törvénnyel összefüggő kérdésekhez kapcsolódóan hozták létre a „Tessedik Sámuel Alapítványt”. Az alapítók gondolatait, az Alapítvány céljait idézik a következők:

Hogy a gyermekek megszülessenek és felnőjenek!

A reménység, a jövőbe vetett hit, az Isten által teremtett élet tisztelete, a gyermekek és ifjúság szeretete hozta létre és indította útjára a Tessedik Sámuel Alapítványt. Szomorúan látjuk, hogy a túlzott aggodalom, a jövőtől való félelem, a sokszor valóban nagyon nehéz körülmények miatt évente gyermekek tízezrei nem születnek meg Magyarországon.

Ezt látva határoztuk el, hogy segítünk azokon az asszonyokon, nőknön, édesanyákon, akik nem kívánt terhességük miatt váratlanul nehéz helyzetbe kerültek. Segítünk, hogy áldott állapotukat ne érezzék tehernek, akár anyagi, akár más okból, hanem örüljenek az életnek, gyermeküknek.

Szeretnénk meggyőzni mindenkit arról - s példát mutatni -, hogy mindig lesznek segítő kezek és szívek a rászorulóknak számára.

Ilyen segítő szív és kéz szeretne lenni a Tessedik Sámuel Alapítvány is.

Azonban nagyon jól tudjuk, hogy mást is kell tennünk. Különböző tanító, felvilágosító - a Gyermekek, Család, Élet szeretetét központba állító kiadványokat készítünk, előadásokat szervezünk - főleg középiskolás fiatalok számára, hogy elmondjuk milyen szép, de nagy felelősség is a szerelem a férfi és nő kapcsolata.

Sajnos ezen a téren ma óriási hiányosságok vannak, de országunk jövője, gyermekeink és unokáink élete megköveteli, hogy cselekedjünk.

Harmadik célja az Alapítványnak, hogy támogassa azokat a családokat, akik gyermekeiket nehéz körülmények között nevelik.

Szolgálatunkhoz, tevékenységünkhöz szeretettel kérjük támogatásukat, adományaikat.

A Tessedik Sámuel Alapítvány kuratóriumának tagjai:

Tőkés László nagyvárad református püspök,
dr. Surján László népjóléti miniszter,
dr. Gémes György orvos a kuratórium elnöke,
Deme Zoltán evangélikus lelkész,
országgyűlési képviselő,
Six Edit a gödöllői „Forrás” szociális szolgálat vezetője,
Bényi László vállalkozó,
Roszik Gábor evangélikus lelkész,
országgyűlési képviselő, az Alapítvány alapítója.

Az Alapítvány címe:

2100 Gödöllő, Kossuth u. 2.

Az Alapítvány vagyont a Magyar Külkereskedelmi Bank Rt kezeli.

Forint számlaszámunk: MKB Rt 203-29794-7007

Deviza számlaszámunk: MKB Rt 5113-844-99

Támogatásukat hálás szívvel megköszönjük és felhívjuk figyelmüket arra, hogy az levonható az adóalapból!

Mindenki karácsonyfája

PILISTEX

Minden egy helyen!

**Textíliák, jogging- és pólóanyagok,
pamutkelmék, egyéb méterárúk,
kellékek,
napi és tartós élelmiszercikkek,
háztartási vegyiárúk nagy választékban!
SINGER varrógépek,
BURDA szabásminták!**

**Viszonteledóknak, készítőknak
nagykereskedelmi áron minden, ami textília!**

Pilisvörösvár, Fő út 117-119. Tel.: 30-372 és 30-369

TISZTELT LEENDŐ ÜGYFELÜNK!

Több évtizedes gyakorlattal ajánljuk szolgáltatásainkat az alábbiakra:

Beruházás bonyolítás

- * teljes körűen
- * részlegesen

Építés vállalkozás

- * generál és vállalkozói formában
- * belső építészeti munkák:
festés, tapétázás, asztalosipari munkák
- * Terranova külső és belső vakolási, hőszigetelési
rendszerek kivitelezése gépi és kézi úton

Ásvány előkészítési technológiák (törés, osztályozás)

- * tervezése, kivitelezése
- * használt technológiai gépek forgalmazása

Acélszerkezet tervezése, gyártása, szerelése

Gondoljon ránk az 1993. gazdasági év tervezése során – segítünk!

Sebesfi Vállalkozási Iroda 2085 Pilisvörösvár, Fő út 130. Tel./Fax: (26) 30-022

„Pilisvörösvár Ma” a nagyközség lapja, megjelenik havonta.

Felelős Kiadó: Botzheim István

Felelős szerkesztő: dr. Havasi László, Pilisvörösvár, Szent Erzsébet u. 14.

Készült a Tandem Kft. gondozásában